

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

**РЕФЕРАТ  
кваліфікаційної роботи  
на здобуття освітнього ступеня бакалавр**

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»  
за освітньою програмою «Економіка підприємства та організація підприємницької  
діяльності»

на тему: **«Ефективність використання матеріальних ресурсів КМД  
«Камбіо»**

**Виконавець:**

студентка 4 курсу 6 групи  
факультету економіки і управління  
підприємництвом  
Нечепелюк В.Г. \_\_\_\_\_

/підпис/

**Науковий керівник:**

к.е.н., доцент  
Бабій О.М. \_\_\_\_\_

/підпис/

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність теми.** В умовах обмеженості ресурсів, конкурентоспроможність будь-якого підприємства безпосередньо залежить від ефективності використання матеріальних ресурсів, яка має прямий вплив на собівартість продукції та у подальшому сприяє на зростання прибутку підприємства. Тому стабільна та раціональна забезпеченість матеріальними ресурсами є необхідною умовою функціонування та розвитку будь-якого підприємства, отже дана тема є особливо актуальною.

**Метою дослідження** є вивчення сутності поняття матеріальних ресурсів, ознайомлення з показниками ефективності використання та з методами управління матеріальними ресурсами, огляд проблем ефективності використання та пошук шляхів вдосконалення ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві.

### **Завдання дослідження:**

- визначити економічну сутність поняття матеріальних ресурсів підприємства;
- ознайомитись з показниками ефективності використання матеріальних ресурсів;
- розглянути методи управління матеріальними ресурсами підприємства;
- охарактеризувати діяльність підприємства КМД «Камбіо» та проаналізувати його фінансову стійкість;
- проаналізувати основні показники підприємства КМД «Камбіо»;
- проаналізувати ефективність використання матеріальних ресурсів на підприємстві КМД «Камбіо»;
- розглянути проблеми ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві;
- запропонувати шляхи вдосконалення ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві КМД «Камбіо».

**Об'єкт дослідження** – господарська діяльність товариства з обмеженою відповідальністю "Комбінату малоповерхового домобудівництва «КАМБІО» у напрямку ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства.

**Предмет дослідження** – теоретичні та практичні аспекти визначення шляхів вдосконалення ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві.

**Методи дослідження.** У процесі дослідження використовувались такі методи: монографічний метод дослідження наявних інформаційних і літературних джерел, наукових праць; методи фінансового аналізу; статистико-аналітичні методи; аналіз рядів динаміки; методи порівняльного економічного аналізу; метод ланцюгових підстановок та метод виявлення ізольованого впливу факторів.

**Інформаційну базу дослідження** складають дані бухгалтерської і фінансової звітності підприємства, інформація з періодичних видань, монографій, наукових статей і підручників вітчизняних і зарубіжних фахівців в області управління матеріальними ресурсами.

**Структура та обсяг роботи.** Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (30 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки. Основний зміст викладено на 74 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 6 рисунків.

**Публікації за темою дослідження.** Основні положення і результати досліджень доповідалися автором на студентських конференціях, результати проведених досліджень опубліковані у статтях збірників університету: «Науковий студентський вісник» №31 Том 2 (Одеса, 2020), «Збірник науково-практичних статей» (Одеса, 2021), «Науковий студентський вісник» №35 (1) (Одеса, 2021).

## ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві»** розглянуто економічна сутність поняття матеріальних ресурсів підприємства, показники ефективності використання матеріальних ресурсів, управління матеріальними ресурсами підприємства.

У другому розділі **«Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві «КМД «Камбіо»** охарактеризовано діяльність підприємства КМД «Камбіо» та проаналізовано його фінансова стійкість, розглянуто основні показники підприємства, проаналізовано ефективність використання матеріальних ресурсів на підприємстві «КМД «Камбіо».

У третьому розділі **«Напрями підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві «КМД «Камбіо»** розглянуто проблеми ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві, запропоновано шляхи вдосконалення ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві.

## ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. В даній кваліфікаційній роботі була визначена економічна сутність поняття матеріальних ресурсів підприємства, яка полягає у тому, що матеріальні ресурси виступають одним із найважливіших та невід'ємних елементів будь-якого виробничого процесу, та для забезпечення результативного, ефективного та конкурентоспроможного його функціонування, необхідна досконала організація, збалансованість, своєчасність та забезпеченість в достатній кількості матеріальними ресурсами на підприємстві.

2. Були розглянуті показники ефективності використання матеріальних ресурсів, серед яких це: матеріаловіддача, матеріалоемність, коефіцієнт співвідношення темпів зростання обсягів виробництва і матеріальних витрат, питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції, прибуток на одну гривну матеріальних витрат, оборотність матеріальних запасів, тривалість обороту матеріальних запасів у днях, коефіцієнт забезпеченості запасів власним оборотним капіталом (маневреність робочого капіталу). Отже, дані показники є основними при

оцінці ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві, окрім цього, необхідно передбачати як розгорнутий аналіз динаміки відповідних узагальнюючих та індивідуальних показників, визначення впливу факторів на їх зміну, так і аналіз впливу процесу використання матеріальних ресурсів на ефективність діяльності підприємства та його фінансовий стан.

3. Були розглянуті методи управління матеріальними ресурсами підприємства: стратегічне управління, яке передбачає планування довгострокової потреби в матеріальних ресурсах, вибір програмних продуктів, розробку збалансованої системи показників, проектування змін в організаційній структурі та системі управління; тактичне управління, яке включає інформаційну підтримку розробки планів, вимірювання рівня досягнення мети, моніторинг рівнів встановлених показників, визначення допустимих меж відхилень, відстеження ефективності організаційних змін; операційне управління, яке має на увазі забезпечення збору, систематизації та обробки інформації, виявлення недоліків, відстеження відхилень від норм і планів.

4. Була охарактеризована діяльність підприємства ТОВ «КМД «Камбіо» та проаналізована його фінансова стійкість. Отже, проаналізувавши показники фінансового стану, було виявлено те, що ТОВ «КМД «Камбіо» протягом трьох років знаходиться у критичному стані, але порівняно з 2019-2020 рр. підприємство намагається покращити свій стан. Окрім цього, підприємство прагне до зменшення нестачі власних обігових коштів у 2020 році порівняно з 2018, нестачі власних коштів і довгострокових кредитів і позик та нестачі основних джерел покриття запасів. Також було виявлено збільшення вартості майна у 2020 році порівняно з 2018 за рахунок збільшення оборотних активів. Коефіцієнт покриття показав, що підприємство своєчасно погашає борги, але коефіцієнт швидкої ліквідності вказує на низьку якість оборотних активів відповідно до поточної заборгованості за мірками більшості галузей. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показав, що підприємство не зможе вчасно сплатити борги у разі, якщо термін платежів настане незабаром, а коефіцієнт концентрації власного капіталу показав, що підприємство залежне від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт фінансової залежності показує, що підприємство має значний рівень фінансових ризиків. Коефіцієнт маневреності власного капіталу свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних. Відповідно до коефіцієнту співвідношення позикових та власних коштів, підприємство знижує свою залежність від зовнішніх інвесторів і кредиторів, що призводить до збільшення фінансової стійкості.

5. Проаналізувавши основні показники підприємства ТОВ «КМД «Камбіо», було виявлено збільшення витрат від звичайної діяльності у 2020 році порівняно з 2018 на 80,05%, зменшення питомої ваги собівартості реалізованої продукції у витратах від звичайної діяльності на 0,02% (вона склала 56,43%), зменшення питомої ваги адміністративних витрат на 0,04% (склала 8,42%), зменшення питомої ваги витрат на збут на 0,64% (склала 10,03%), зменшення питомої ваги інших операційних витрат на 1,72% (склала 22,71%), але питома вага фінансових витрат та інших витрат збільшилась на 1,21% та обидва показника склали 1,21%. Окрім цього, було виявлено зменшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції через збільшення чистого доходу

та витрат операційної діяльності на 85% та 78,37% відповідно. Аналіз валової рентабельності продукції показав зменшення показника на 12,86% у 2020 році порівняно з 2018 (склав 85,58%), аналіз рентабельності продажів показав зменшення показника на 3,5% у 2020 році порівняно з 2018. Окрім цього, був визначений значний ріст рентабельності активів на 4,68% у 2020 році порівняно з 2018, що свідчить про те, що підприємство буде здатне отримувати прибуток у майбутньому. Показник рентабельності власного капіталу показав ефективність вкладень в діяльність підприємства, бо показник значно виріс на 27,8%. Показник фондівдачі вказав на збільшення обсягів виробництва, а показник фондоємності зменшився у 2020 році порівняно з 2018 на 0,083 пункти, що свідчить про зниження вартості основних засобів, які були задіяні на підприємстві задля виготовлення продукції. Таким чином, ТОВ «КМД «Камбіо» слід приділити увагу рентабельності продажів та продукції, а саме розширити клієнтську базу та сприяти ефективній реалізації продукції. Окрім цього, слід підвищити ефективність використання основних фондів та приділити увагу виробничим потужностям підприємства, так як вони не використовуються на їх потенційну можливість.

6. Проаналізувавши ефективність використання матеріальних ресурсів на підприємстві, було виявлено збільшення операційних витрат у 2020 році порівняно з 2018 на 298,8%, що було обумовлено збільшенням матеріальних витрат на 52535,2 тис. грн., або на 227,2% і збільшенням інших операційних витрат на 10427,7 тис. грн., або на 67,4%. При цьому питома вага матеріальних витрат зменшилася на 8,5%, а питома вага інших операційних витрат – на 18,4%. На підприємстві також значно збільшилися на 84462,6 тис. грн. амортизаційні відрахування. Проаналізувавши склад запасів, було виявлено тенденцію до зменшення запасів на 7222,4 тис. грн. або на 54,5% у 2020 році порівняно з 2018. Окрім цього, ефективність використання матеріальних ресурсів на підприємстві зменшилася, що підтверджується збільшенням матеріалоємності на 0,35 грн. і зниженням матеріаловіддачі на 0,97 грн. Якщо у 2018 році на кожен гривню продукції приходило 45,05 коп. витрат, то у 2019 році цей показник становив 52,96 коп. витрат, а у 2020 збільшився до 79,67 коп.. Така тенденція говорить про зниження ефективності діяльності підприємства і нераціональне використання матеріальних ресурсів. Дане явище відбулось через підписання підприємством довгострокових договорів, в яких не було враховане стрімке підвищення цін на сировину та матеріали, що відбулось у цей період. Також було виявлено значне збільшення обсягу виготовленої продукції у 2020 році порівняно з 2018 на 43617,40 тис. грн. або на 84,97%, що призвело до збільшення матеріальних витрат на 52535,2 тис. грн. або на 227,19%, собівартість виготовленої продукції на 26886,12 тис. грн. або на 86,58% та собівартість реалізованої продукції на 28606,9 тис. грн. або на 79,98%. Окрім цього відбулось зниження виробничих матеріальних запасів на 7163,36 тис. грн. або на 66,66%. Питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції у 2020 році порівняно з 2018 значно збільшилась та склала 130,58%, а питома вага матеріальних витрат в операційних витратах зменшилась на 8,53% та склала 38,97%. Значно прискорились оборотність виробничих матеріальних запасів – від 3,33 разів до 17,97 разів, що дозволило скоротити тривалість одного обороту на 88,13 днів. Співвідношення темпів росту

обсягу виробництва і матеріальних ресурсів становить 0,57 (184,97:327,19), що свідчить про те, що обсяг продукції зростає повільніше ніж матеріальні витрати, які направлені на її виготовлення. Був проведений факторний аналіз обсягу матеріальних витрат, який показав зростання матеріальних витрат, які обумовлені збільшенням обсягу виробництва та матеріалоемності. Окрім цього, був проведений факторний аналіз прибутку на 1 гривню матеріальних витрат за методом ланцюгових підстановок, який показав, що на прибуток на 1 грн. матеріальних витрат позитивно сприяла зміна рентабельності обороту (на 36%) та зміна частки виручки в загальному випуску продукції (на 0,001%), в той же час, зниження матеріаловіддачі (на 45,6%) негативно вплинуло на прибуток на 1 грн. матеріальних витрат, а за методом виявлення ізольованого впливу факторів, було визначено, що на прибуток на 1 грн. матеріальних витрат позитивно вплинула зміна рентабельності обороту (на 36,1%) та зміна частки виручки в загальному випуску продукції (на 0,001%). В той же час, зниження матеріаловіддачі (на 33,5%) негативно вплинуло на прибуток на 1 грн. матеріальних витрат. Обидва методи вказали на те, що підприємству слід приділити увагу підвищенню матеріаловіддачі. Але результати, отримані за другим методом є більш точними, бо мають розбіжність, яку складає синергетичний ефект від спільного використання факторів. У даному випадку, негативне значення синергетичного ефекту зазвичай вказує на недоліки менеджменту підприємства у забезпеченні найбільш раціональної взаємодії вихідних виробничих факторів. Дане явище можна розглядати як сигнал про наявність на підприємстві істотних резервів у сфері централізації, спеціалізації та кооперування виробництва. За допомогою методу виявлення ізольованого впливу факторів вдалося встановити, що синергетичний ефект факторів викликав зменшення результативного економічного показника на 1,69 грн. або на 12,1%. За результатами аналізу підприємству слід розробити тактичну і стратегічну політику у сфері ресурсозбереження, спрямовану на підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві.

7. Розглянувши проблеми ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві, був виявлений вплив матеріальних витрат на розмір прибутку підприємства та чинники, що впливають на ефективність використання матеріальних ресурсів, серед яких є внутрішні та зовнішні. Були розглянуті напрями дослідження проблеми підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів: технологічний, вартісний та соціальний. Окрім цього, були виявлені причини утворення понаднормових запасів, серед яких: завищення норм витрат матеріалів, невиконання планів випуску продукції, необґрунтоване збільшення залишків незавершеного виробництва та інші.

8. Були запропоновані шляхи вдосконалення ефективності використання матеріальних ресурсів на ТОВ «КМД «Камбіо»: поліпшення ресурсозбереження, через підвищення рівня механізації і автоматизації облікових, складських робіт, забезпечення строгого порядку приймання, зберігання і витрачання сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів, палива та ін. Окрім цього, слід своєчасно забезпечувати підприємство сировиною та матеріалами необхідного асортименту та якості, зменшити його втрати під час зберігання та перевезення, скоротити до мінімуму відходи.